Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

14.9.2017

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 19.9.2017

ASIA: LAUSUNTO SUOMEN KANNASTA EHDOTUKSEEN NEUVOSTON ASETUKSEKSI ERÄIDEN KALAKANTOJEN JA KALAKANTARYHMIEN ITÄMERELLÄ SOVELLETTAVIEN KALASTUSMAHDOLLISUUKSIEN VAHVISTAMISESTA VUODEKSI 2018

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut MMM:n laatimaan kannanottoon koskien neuvoston asetusehdotusta eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavista kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodeksi 2018. SVK esittää lausuntonaan lohta ja ankeriasta koskien seuraavaa.

LOHI

TIETEELLINEN NEUVONANTO
Neuvonanto sisältää arvion Itämeren lohen enimmäispyyntikiintiöistä (TAC), joiden mukaan kaupallisen kalastuksen lohenkalastuksen saaliit Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella eivät saa vuonna 2018 ylittää 116 000 lohta ja vastaavasti Suomenlahdella 11 800 lohta. ICES:n neuvonannon mukaan em. pohjaluvuista tulee vähentää hylkeiden vahingoittaminen lohien määrä, raportoimaton ja väärinraportoitu saalis sekä Venäjän osuus, jotka supistavat kiintiöitä 17 prosenttia kuluvalle vuodelle myönnettyihin kiintiöihin verrattuina. *Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella EU:n enimmäiskiintiöksi muodostuu siten 79 854 lohta ja Suomenlahdella 8 670 lohta.*

ICES esittää, että kalastus pääaltaalla ja Pohjanlahdella järjestetään jokikantakohtaisesti joko joessa tai jokisuilla ja mitoitetaan kunkin kalastettavan kannan mukaisesti. Näin vältetään useaan lohikantaa kohdistuva sekakantakalastus, joka pääaltaalla ja Pohjanlahden rannikolla uhkaa heikkoja lohikantoja. Heikkojen kantojen elvyttämiseksi tarvitaan kalastuksen säätelyä niiden syönnösalueiden lisäksi jokisuissa ja joissa sekä vaellusesteiden poistoja ja elinympäristökunnostuksia.

Pääosa Suomenlahden lohista ovat ICES:n mukaan istutettuja, joihin kalastus tulee kohdentaa. Lohenkalastusta alueella ei tule lisätä ja villien lohikantojen kalastuskuolevuuden tulee olla mahdollisimman pieni. ICES suosittelee istukkaiden eväleikkauksia, jotta saadaan nykyistä selkeämpi käsitys villien lohien esiintymisestä ja niihin kohdistuvasta kalastuksesta. Kalastusta tulee Suomenlahdella ohjata kiintiöiden lisäksi mm. tehokkaammalla kalastuksen valvonnalla ja luonnonlohijokien suualueiden rauhoittamisella.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

14.9.2017

VALTIONEUVOSTON KANTALUONNOS
Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

Suomi kannattaa TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti. Ottaen huomioon Itämeren lohen hoitosuunnitelman lähtökohtana olevan kalastuskuolevuuden arvon 0,1 Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä kuitenkin ratkaisun, jossa TAC pidetään nykytasollaan.

Lisäksi Suomi pyrkii siihen, että Suomen vapaa-ajankalastuksessa käytössä olevan kaltainen kahden lohen kiintiösäännöstö otetaan Itämerellä käyttöön laajemminkin.

Suomi nostaa esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan käytettävällä EU-rahoituksella varmistetaan valvonnan riittävät resurssit ja että valvontatoiminta on vaikuttavaa.

SVK katsoo, että Suomen tulee noudattaa kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian mukaisesti tieteellistä neuvonantoa, mikä merkitsee vähennysten jälkeen noin 79 000 lohta.

Lisäksi SVK pitää tärkeänä, että valtioneuvoston kantaa täydennetään siten, että aktiivisesti ryhdytään toimiin, ettei Puolan lohisaaliita yhä raportoida meritaimensaaliiksi.

Sekakantakalastus

SVK:n mielestä ei riitä, että Suomen kantaluonnoksen mukaan ”Suomi nostaa esiin lohen sekakantakalastuksen ongelmat”, vaan Suomen tulee aktiivisesti ja yhteistyössä Ruotsin kanssa korostaa tieteellisen neuvon mukaisesti toimia sekakantakalastuksen välttämiseksi.

ICES toteaa, että lohenkalastus Itämeren pääaltaalla (ajosiimakalastus) ja Pohjanlahden rannikolla (rysäkalastus) on sekakantakalastusta, joka uhkaa heikkoja lohikantoja. ICES:n mukaan kalastus tulisi järjestää lohikantakohtaisesti. Tämä edellyttäisi kalastuksen siirtämistä jokiin ja jokisuihin, jolloin sitä voidaan säädellä kunkin kalastettavan kannan mukaisesti.

Lohenkalastuksen säätely vaikuttaa myös osaltaan uhanalaisten meritaimenkantojen kalastuskuolleisuuteen, koska lohipyydykset ovat sopivia myös meritaimenen kalastukseen. Siksi kalastuksen säätelyssä tulee huomioida myös meritaimenten joutuminen sivusaaliiksi pyynnin yhteydessä.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

14.9.2017

SVK esittää valtioneuvoston kannan tarkentamista niin, että Suomi yhteistyössä Ruotsin kanssa nostaa esiin sekakantakalastuksen haitallisten vaikutusten vähentämisen osana enimmäispyyntikiintiöiden määrittelyä, tavoitteenaan heikoimmassa tilassa olevien lohikantojen suojelu sekä Simojoen ja muiden vielä heikkojen lohikantojen vahvistaminen.

Vapaa-ajankalastuksessa saadun lohen päiväkiintiön laajentaminen
Kahden lohen päiväkohtainen lohikiintiö kalastajaa ja vuorokautta kohti astui Suomessa voimaan vuonna 2016 kalastusasetuksen 4 §:n säädöksellä.

SVK on selvittänyt aktiivisten lohenuistelijoiden toimintaa Suomen merialueilla kuluneen avovesikauden aikana. Kyselyyn saatiin vastaukset 92 venekunnalta, jotka edustavat n. 30 % kaikista lohta uistelevista venekunnista. Mitan täyttäneitä lohia venekunnat saivat yhteensä 268 kpl, mikä laajennettuna koko uistelijajoukkoon tarkoittaisi maksimissaan noin 800 lohta vuonna 2017. Kalastajia venekunnissa oli 1-4 henkilöä ja pyyntipäivää kohden venekunta sai keskimäärin 0,4 mitan täyttänyttä lohta. Rahaa uisteluun venekunta käytti keskimäärin n. 3500 euroa.

Viitaten edellä esitettyyn SVK toteaa, että kahden lohen päiväkiintiö alittuu suomalaisilla uistelijoilla kirkkaasti. Heidän toiminnallaan ei liioin ole merkittävää vaikutusta lohikantoihin. Uistelijoiden käyttämä rahoitus harrastukseen on kuitenkin merkittävää.

SVK:n mielestä vapaa-ajankalastajien kalastuksen säätelyyn soveltuu hyvin Suomessa käytössä oleva kalastajakohtainen päiväkiintiö ja sitä voidaan soveltaa lohen vapaa-ajankalastukseen koko Itämeren alueella.

<u>Suomenlahden lohen TAC</u>

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti. Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä Viron tavoitteen pitää TAC nykytasollaan. Lisäksi Suomi katsoo, että kalastus tulisi pyrkiä kohdistamaan istutettuihin lohiin.

SVK katsoo, että Suomen tulee noudattaa kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian mukaisesti tieteellistä neuvonantoa, mikä merkitsee vähennysten jälkeen noin 8 600 lohta.

ANKERIAS

TIETEELLINEN NEUVONANTO
ICES suosittaa virkistys- ja ammattikalastuksen aiheuttaman kuolevuuden vähentämistä nollaan tai niin lähelle nollaa kuin mahdollista. Suositusta olisi noudatettava kieltämällä ankeriaan kalastus Itämerellä.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

14.9.2017

VALTIONEUVOSTON KANTALUONNOS
Suomi on erittäin huolestunut Euroopan ankeriaskannan heikosta tilasta. Ankeriaskannan elvyttämiseksi tulee ryhtyä unionin laajuisiin toimenpiteisiin, jotta kannan elpyminen voidaan mahdollistaa tasapainoisella ja tehokkaalla tavalla. Komission ehdotus ankeriaan kalastuskiellosta pelkästään Itämerellä tulee viipymättä korvata koko unionin merialuetta koskevilla tehokkailla järjestelyillä, kuten kalastuksen täyskiellolla tai kalastuskauden rajoituksilla sekä päivittämällä kansalliset ankeriaanhoitosuunnitelmat ja tehostamalla niiden toimeenpanoa.

Ankeriaan kalastuskielto meressä vaikuttaisi kantaluonnoksen mukaan vain vähäisessä määrin Suomen kalastukseen, koska ankeriaan kalastus Suomen rannikolla on hyvin pientä. Kalastuskiellon seurauksena ankeriaan istutukset Suomen vesistöihin todennäköisesti vähenisivät ja saattaisivat loppua kokonaan. Komission ankeriaan kalastuskieltoa koskevaan ehdotukseen sisältyvä vapaa-ajankalastusrajoitus olisi ensimmäinen kerta, jolloin EU:n kalastuksensäätely ulotettaisiin vapaa-ajankalastukseen Suomen merialueelle.

SVK pitää huolestuttavana, että komissio laajentaa kalastuksen säätelytoimia myös ankeriaan vapaa-ajankalastukseen. Valtioneuvoston kantaluonnoksen esitys on kuitenkin hyvin perusteltu. Ottaen huomioon ankeriaskannan kriittinen tila ei SVK liioin vastusta ankeriaan pyyntikiellon ulottamista Itämeren vapaa-ajankalastukseen.

LOHEN, ANKERIAAN JA MERITAIMENEN VAELLUSESTEET

ICES:n neuvonannon mukaan heikkojen lohikantojen elvyttämiseksi tarvitaan kalastuksen säätelyn lisäksi vaellusesteiden poistoja ja elinympäristökunnostuksia. Vaellusesteiden poistoja tarvitaan niin ikään ICES:n neuvonannon mukaan myös Euroopan ankeriaskannan ja Itämeren meritaimenkantojen vahvistamiseksi ja suojelemiseksi.

Valtioneuvoston kantaluonnoksessa ei kuitenkaan ole esitetty lainkaan toimenpiteitä vaellusesteiden poistamiseksi Itämeren vaelluskalajoista. SVK toteaa, että ainakin Suomen osalta tilanne on jokien vaellusesteettömyyden osalta edelleen varsin kehno, mihin vaikuttaa myös huomattavasti vanhentunut vesilainsäädäntö.

SVK esittää valtioneuvoston kannan tarkentamista niin, että vaellusesteiden poistamisia Itämeren vaelluskalajoista tehostetaan lohi, ankerias- ja meritaimenkantojen vahvistamiseksi ja EU:n vesipuitedirektiivin mukaisesti.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Markku Marttinen
toiminnanjohtaja